

Çalışmalarımızı bir heves sanıyorlardı, geçer sanıyorlardı, yanıldılar. Programdan sonra Bayındırlık ve Sanayi Bakanlığı Kooperatifler Müdürlüğü'nden aradılar. Fark Yaratanlardan sonra bir köye yardım istemeye gittim, gittiğim evdeki herkes beni tanıyordu. Fark Yaratanlar bize ve tüm ekibe çok büyük motivasyon kaynağı oldu. Fark Yaratanlar'dan sonra çalışmalarımızı 18 okula yaydık. Fark Yaratanlar çalışmalarımızın marka değerine katkı sağladı. Sabancı Vakfı tarafından takip edilip Fark Yaratan olarak seçilmek gurur verici bir duygu. Fark Yaratanlar'a seçilmiş olmak insana daha fazla sorumluluk yüklüyor. Sivil toplum alanında "fark yaratma"da kişilerin çok önemli ama yaratılan fark hiçbir zaman kişisel bir başarı hikayesi değil. **Uluslararası Fransız Radyosu muhabiri bizi Fark Yaratanlar'da görmüş.** Fark Yaratanlar sayesinde İzmir Uzay Kampından 12 öğrencimize 1 haftalık eğitim kampı bursu geldi. **Fark Yaratan cümlesi zaten ilgi çekiyor, yanına Sabancı Vakfı eklenince saygınlık artıyor.** Fark Yaratanlar ile verdiğimiz mücadelelerin önemini kavradım ve bir özgüven oluştu.

SABANCI VAKFI

FARK YARATANLAR

Temmuz 2012

UYGULAMA, DEĞERLENDİRME VE SONUÇ RAPORU

Bu rapor, Kasım 2011 – Mayıs 2012 arası yürütülen Fark Yaratanlar programının değerlendirilmesini içerecek şekilde Sabancı Vakfı Programlar ve Uluslararası İlişkiler Direktörü Filiz Bikmen, Programlar Danışmanı Cihan Yavuz ve Programlar Görevlisi Ayşegül Balta tarafından hazırlanmıştır.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Fark Yaratanlar, Sabancı Vakfı tarafından **Türkiye’de toplumsal gelişmeye** katkıda bulunanların öykülerini ve çalışmalarını görünür kılarak insanlarda **farkındalık uyandırmak**, daha **duyarlı ve aktif vatandaş** olmalarını **teşvik etmek** amacıyla 2009 yılında hayata geçirilen bir projedir.

Sabancı Vakfı Fark Yaratanlar projesi, çalışmaları ile topluma katkı sağlamış kişilerin hikâyelerinin videolar aracılığıyla sosyal medyada, internet sitelerinde kamuoyu ile paylaşılması üzerine tasarlandı. Bu amaçla kurulan www.farkyaratanelar.org sitesinde halkın her kesiminden **Çevre, Ekonomik Gelişme, Eğitim/Öğrenim, Sağlık, Kültür-Sanat, Toplumsal Adalet ve Yurttaş Katılımı** kategorilerinden çevrelerindeki Fark Yaratan isimleri ya da kendilerini aday göstermeleri istendi. Çeşitli mecralarda yapılan duyurular sonucunda ilk sezonda 500, 2. sezonda 300 ve 3. sezonda 150 olmak üzere toplam **950** kişi ve kurum Fark Yaratan adayları olarak gösterildi.

Belirli kriterlere göre Program Ekibi tarafından yapılan **ön değerlendirme** sonucunda belirlenen adaylar **Danışma Kurulu’na** sunuldu. Sivil toplum, medya, iletişim ve akademi alanlarında uzman kişilerin bulunduğu Kurul, belirli aralıklarla toplanıp, kriterler üzerinden **adayları değerlendirdi ve programda yer alacak kişileri seçti**.

Dipnot Prodüksiyon’un hazırladığı ve Cüneyt Özdemir’in seslendirdiği yaklaşık 4 dakikalık videolar hazırlandı. Bu videolar, toplam **15 bölüm** olarak 4 Kasım 2011 - 18 Mayıs 2012 tarihleri arasında on beş günde bir olmak üzere Youtube, Facebook ve Twitter’da Fark Yaratanlar kanallarından, www.farkyaratanelar.org ve www.sabancivakfi.org sayfalarından ve hurriyet.com.tr ile radikal.com.tr haber sitelerinden yayımlandı. Programlar Türkçe ve İngilizce alt yazılı olarak hazırlandı.

Aşağıda, Fark Yaratanlar projesinin hedef, faaliyet ve sonuçları özetlenirken, raporun diğer bölümlerinde her bir faaliyetin detayları ve programın genel etkisi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Fark Yaratanlar Programı 3. Sezonu

HEDEFLER

- Sosyal değişim çalışmaları yapanların **görünürlüğünü arttırmak**
- Sosyal değişim çalışmalarını **teşvik etmek ve ödüllendirmek**

FAALİYETLER

Aday Başvuruları

Adayların Seçimi

Programın Paylaşımı ve İletişimi

SONUÇLAR

46 ilden
150 aday başvuru

15
Fark Yaratan,
9 ilde yaptıkları çalışmalarla programa konuk oldu

- İlk sezondan itibaren internet ve sosyal medyada **2 milyona yakın** kişiye ulaşıldı
- Yazılı basında **43 haber** yayınlandı
- **4 özel röportaj** yapıldı

SONUÇLAR:

- **Sabancı Vakfı, Fark Yaratıcılar programı ile medyanın sivil toplum çalışmalarına daha çok yer vermesine katkı sağladı.**
- **Fark Yaratıcılar güvenilirlik kazandı, Sabancı Vakfı'nın adı önemli bir referans sağladı, programdan sonra özellikle karar vericilerle olan ilişkilerde olumlu etkiler yaratıldı.**
- **Sabancı Vakfı internet ve sosyal medyada paylaşılan bir program yapma deneyimi kazandı, sosyal medyada 40.000 takipçi kazandı, toplamda 2 milyona yakın kişiye ulaştı.**
- **Fark Yaratıcılar, Sabancı Vakfı Toplumsal Gelişme Hibe Programı kapsamında desteklenen bazı projeleri dâhil ederek projelerin daha geniş kitleler tarafından fark edilmesine katkıda bulundu.**
- Program öğretmenlerin ve akademisyenlerin Türkiye'de yaşadıkları çevrede önemli çalışmalar yürüttüklerini ortaya çıkardı.
- Yapılan düzenli duyuru ve iletişim çalışmaları Sabancı Vakfı'nın sivil toplum alanındaki çalışmalarını duyurma fırsatı yarattı.
- **Fark Yaratıcılar'ın projeye kazandıkları görünürlük, yaptıkları çalışmalara büyük katkı sağladı.** Birçoğu kaynak ve gönüllü artışı olduğunu belirtirken, programın yeni işbirliği imkânları yarattığını ifade etti.
- **Her programı İngilizce altyazı ile yayınlamak projeyi uluslararası arenaya taşımak açısından önemli bir adım oldu.**
- Bu değerlendirme raporu Kasım 2011 – Mayıs 2012 arasında yürütülen 3. sezon Fark Yaratıcılar projesi kapsamındaki temel faaliyetleri, çıktıları, sonuçları ve değerlendirmelerini kapsamaktadır. Ayrıntılı bilgiler aşağıdaki başlıklar altında ele alınmıştır:
- **Faaliyetler ve Sonuçları:**
  - Aday Başvuruları
  - Aday Seçimi
  - Program Yapımı ve İletişimi
- **Yaratılan Etki:**
  - Fark Yaratıcılar Üzerinde
  - Kamuoyu Üzerinde
  - Sabancı Vakfı Üzerinde

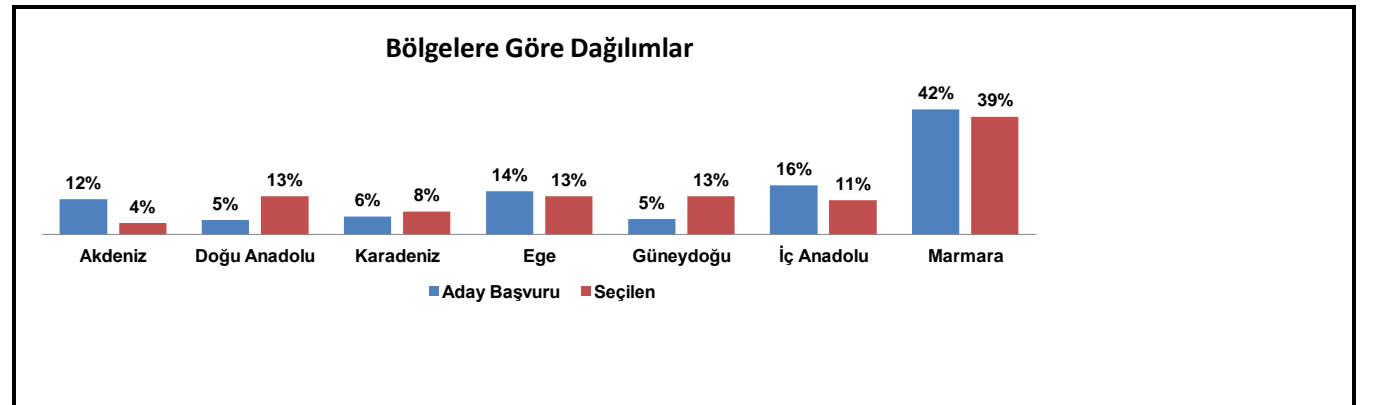
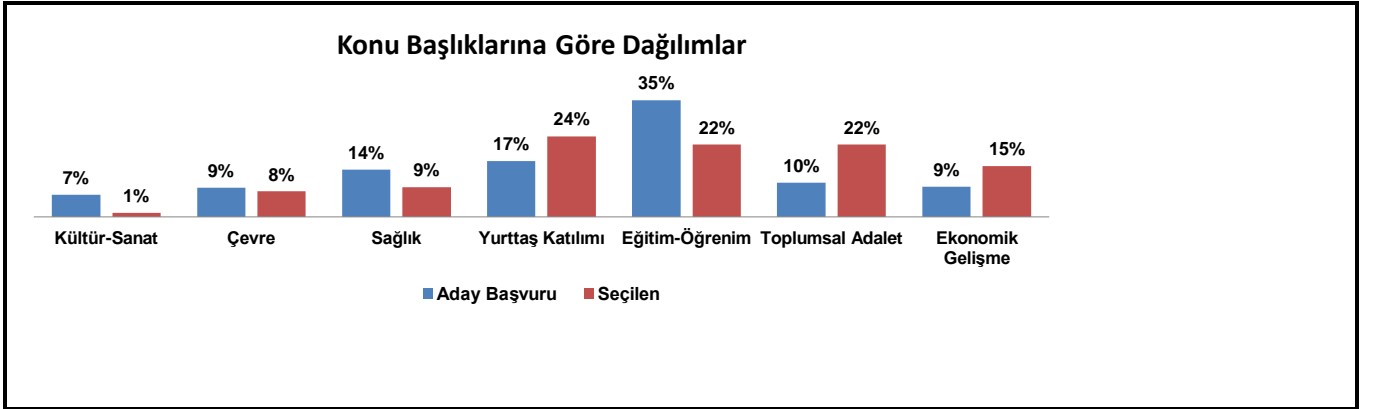

ADAY BAŞVURULARI

Faaliyetler ve Sonuçları

- Fark Yaratanlar Facebook ve Twitter sayfalarında düzenli olarak aday başvuru çağrısında bulunuldu.
- Sabancı Vakfı STK'lar, TGHP ve BMOP programı kapsamında desteklenen proje temsilcilerinden oluşan **mail gruplarına Fark Yaratanlar'ın arandığı çağrısı** yaptı.
- Program Ekibi, **güncel haber ve etkinlikleri takip** ederek kriterlere uyan Fark Yaratanlar'ı başvuru için program web sayfasına yönlendirdi.
- Toplamda Türkiye'nin **67 ilinden toplam 950 kişi aday** gösterildi. **1. sezonda** programa **54 ilden 500 başvuru** ve **2. sezonda 48 ilden 300** başvuru alınırken, 3. sezonda **46 ilden 150 başvuru** alındı
- 3. Sezonda:
  - **En çok başvurunun** geldiği **bölge**, 69 başvuru ile **Marmara Bölgesi** olurken, Marmara Bölgesi'ni 30 başvuru ile Akdeniz Bölgesi takip etti.
  - **En az başvuru** 7 başvuru ile **Karadeniz Bölgesi**'nden geldi.
  - **En çok başvuru** alınan **iller** Türkiye'de sosyo-ekonomik gelişmişlikte ön sırada yer alan **İstanbul, Adana ve Ankara** oldu.
  - **En çok başvuru** alınan **konu eğitim-öğrenim** oldu. Eğitim-öğrenimi sırasıyla yurttaş katılımı ve toplumsal adalet konu başlıkları izledi.
  - **En az başvuru** alınan **konu sağlık** oldu.

3. Sezon Analiz:

ADAY SEÇİMİ

Faaliyetler ve Sonuçları

- Aday gösterilen kişiler, **Program Ekibi** (Dipnot Prodüksiyon ve Sabancı Vakfı) tarafından **temel seçim kriterleri** göz önünde bulundurularak, **ön değerlendirmeye** tabi tutuldu:
  - **Kişisel Profil:** Sosyal girişimcilik ruhu taşıması, dürüst ve güvenilir olması, hikâyesi ile ilham vermesi
  - **Yapılan İşin Niteliği:** Yaratıcı bir yaklaşıma sahip olması, yaptığı çalışmalarla 'eski soruna yeni çözüm' getirmesi, yaygınlaştırılabilir olması
  - **Konular:** Çevre, eğitim-öğrenim, ekonomik gelişme, kültür-sanat, sağlık, toplumsal adalet, yurttaş katılımı
- Ön değerlendirme sonucunda Danışma Kurulu'na sunmak için **aday havuzu** ve **adayların profil bilgileri hazırlandı**. **Danışma Kurulu**'nda yer alan kişilerin **sivil toplum, medya, iletişim ve akademi**de temsil yeteneğine önem verildi:

- **Ayşen Özyeğin**, AÇEV
- **Hülya Denizalp**, Açık Radyo
- **İtir Erhart**, Adım Adım Oluşumu
- **Korel Göymen**, Sabancı Üniversitesi
- **Osman Kavala**, Anadolu Kültür Derneği

- **Tosun Terzioğlu**, Sabancı Üniversitesi
- **Yekta Kopan**, NTV
- **Yörük Kurtaran**, TOG
- **Zerrin Koyunsağan**, Sabancı Vakfı
- **Zeynep Meydanoğlu**, ASHOKA

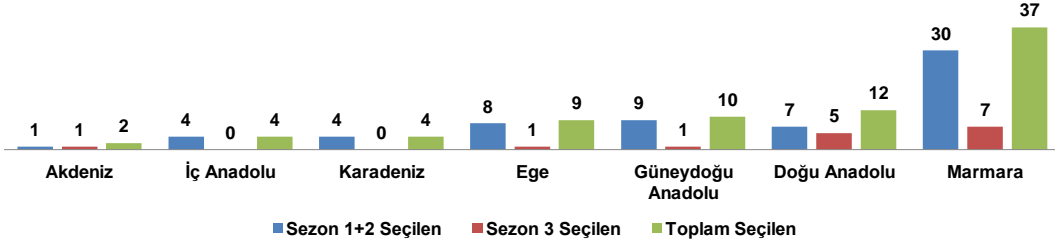
- **15 Fark Yaratan 9 ilde** yaptıkları çalışmalarla programa konuk oldu.
- **Seçilen adaylar en çok** Marmara Bölgesi'nde çalışmalar yaparken, Marmara'yı Doğu Anadolu Bölgesi takip etti.
- **Konu başlıklarına göre dağılımda en çok yurttaş katılımı** ön plana çıktı. Kültür-sanat, sağlık ve çevre alanlarında hiçbir aday seçilmedi.
- **Cinsiyete göre dağılımda**, seçilen 15 adayın 4'ü kadın, 4'ü erkek, 7'si proje ve kurumdan oluştu.
- **Meslek gruplarına göre dağılımda**, proje ve kurumdan oluşan 7 Fark Yaratan hariç dikkat çeken bir nokta çoğunluğunun geçmiş sezonlarda olduğu gibi eğitim sektöründe görev almasıydı. Dağılım aşağıdaki gibi oldu:

- **% 38'i eğitimci** (Öğretim görevlisi ve öğretmen)
- **% 38'i diğer meslek grupları**
- **% 25'i sivil toplum çalışanı** (Dernek, vakıf, kooperatif çalışanı, kurucusu ya da başkanı)

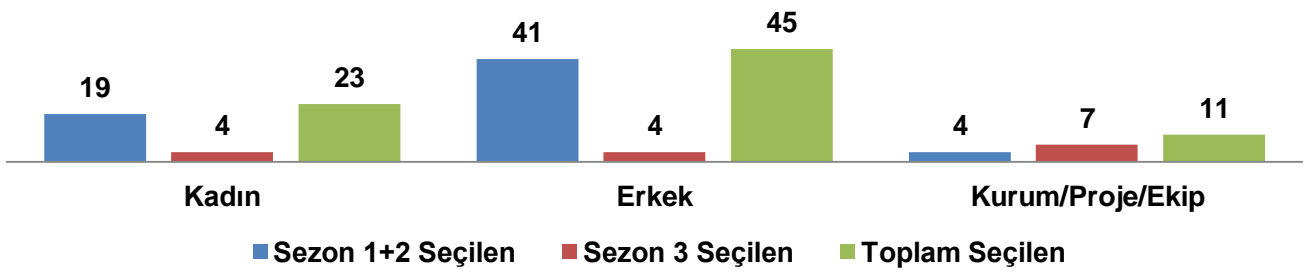
	3. Sezon Fark Yaratanlar	Alanı
1	Abbas Türnüklü	Eğitim-Öğrenim
2	Atı Gençlik ve Spor Kulübü Derneği	Yurttaş Katılımı
3	Ayşegül Güzel	Yurttaş Katılımı
4	Celal Karadoğan	Toplumsal Adalet
5	Enver Özkahraman	Ekonomik Gelişme
6	Erciş'in Genç Sesi	Yurttaş Katılımı
7	Görme Özürlüler Derneği	Yurttaş Katılımı
8	İstanbul'a Çık	Yurttaş Katılımı
9	İzev - Down Cafe	Yurttaş Katılımı
10	Mayıs'ta Yaşam Kooperatifi	Eğitim-Öğrenim
11	Mehmet Münir Cura	Yurttaş Katılımı
12	Melahat Aydın	Eğitim-Öğrenim
13	Meral Kekeçoğlu	Ekonomik Gelişme
14	Nurcan Baysal	Toplumsal Adalet
15	Sulukule Çocuk Sanat Atölyesi	Toplumsal Adalet

Kümülatif Analizler:

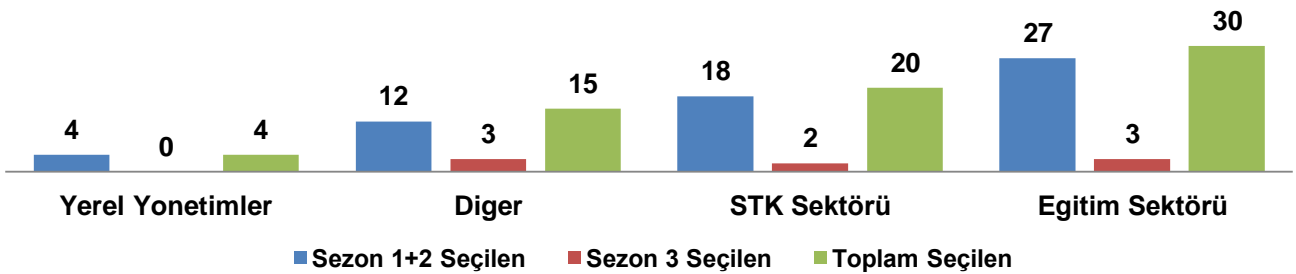
Bölgelere Göre Dağılımlar

Cinsiyete Göre Dağılımlar

Meslek Gruplarına Göre Dağılımlar

Fark Yaratanlar Haritası:

Faaliyetler ve Sonuçlar

- 3. sezon boyunca toplamda **50 sayfa** program metni yazıldı, **11.000 km yol** gidildi, **150 kişiyle röportaj** yapıldı ve **15 yeni çekim** gerçekleştirdi.
- 8 Mart Kadınlar Günü, 16 Mayıs Engelliler Haftası ve 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda bu alanlarda çalışma yapan Fark Yaratanlar'ın tümünü kapsayan **Özel Bölümler hazırlandı**.
- 2012 yılının Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında "**Fark Yaratanlar Yeniden Bakış**" çalışması hayata geçirildi.
- 1. sezondaki 20 dakikalık uzun videolar kısaltılarak yeniden yayınlandı.
- Tüm metinler **İngilizceye çevrildi**, videolara **altyazı eklendi** ve sezon boyunca her hafta www.farkyaratanlar.org, www.sabancivakfi.org, www.hurriyetdailynews.com, Facebook, Twitter ve Youtube sayfalarında **Türkçe ve İngilizce olarak yayınlandı**. Ayrıca, www.hurriyet.com.tr ve www.radikal.com.tr haberleri yayınlandı.
- Ulusal basın aracılığıyla, yayınlanan **4 özel röportaj** toplamda **3,3 milyon** okuyucuya ulaştı.
- 3. Sezon programların **DVD'si** hazırlanarak düzenlenen etkinliklerde **kamu, sivil toplum, medya ve özel sektör temsilcilerini içeren yaklaşık 450 kişi ile paylaşıldı**.
- Fark Yaratanlar programı 3. sezonu ile ilgili **toplam 17 basın bülteni** servis edildi, **yazılı basında** Fark Yaratanlar ile ilgili Sabancı Vakfı adının geçtiği **43 haber** çıktı. **İnternet medyasında** Sabancı Vakfı'nın adının geçtiği **26 Fark Yaratanlar haberi** çıktı.
- **Kapanış etkinliği**, **23 Mayıs 2012** tarihinde Güler Sabancı ve ikisi geçmiş sezonlardan olmak üzere 17 Fark Yaratan'ın Cüneyt Özdemir'in 5N 1K programına canlı yayında konuk olmasıyla, toplam **230** kişinin katılımıyla gerçekleşti.
- Programın **İngilizce ilanı Alliance** Dergisinde Haziran 2012 sayısında yayınlandı.
- Sabancı Vakfı Fark Yaratanlar Programı 3. Sezon kapanışında, **Fark Yaratanlar'ın birbirleriyle tanışmaları, deneyimlerini ve program geliştirme önerilerini paylaşmaları ve işbirlikleri kurmaları amacıyla** 23 Mayıs 2012 tarihinde Nişantaşı Mim Otel'de bir toplantı gerçekleştirdi.
- **Profesyonel bir sosyal medya içerik yönetimi** yapıldı. **15 günlük içerik planları** hazırlanarak Twitter ve Facebook'ta **günde iki içerik** (fotoğraf, video, ilham veren söz) paylaşıldı.
- Tüm çalışmalar sonucunda internet ve sosyal medyada toplam **2 milyona yakın kişiye** ulaşıldı. 3. sezonda **500.000'e yakın izleyici kazanıldı**.

- Sosyal Medya çalışmasının sonucunda da sosyal medya takipçi ve etkileşim rakamlarında olumlu sonuçlar elde edildi:

	3. Sezon Başında (26.09.2011)	3. Sezon Sonunda (06.06.2012)	Yüzde Artış	
Facebook Takipçi	8.774	32.788	%274	
Twitter Takipçi	2.971	7.512	%153	
Toplam Video İzleme	943.641	1.432.456	%52	
Facebook Yorum	139*	496	%257	*Facebook'taki etkileşim rakamları 4.12.2011'den itibaren ölçülmeye başlanmıştır.
Facebook Beğenme	832*	5.475	%558	
Facebook Paylaşma	143*	1.138	%696	

3 Sezon Toplam (06 Haziran 2012 itibariyle):

TAKİP ZİYARET VE İZLEME SAYILARI		
Sosyal Medya Takip	Youtube	181
	Twitter	7.512
	Facebook	32.788
	Sosyal Medya Takip Toplam	40.481
Sayfa Ziyaret	Sabancivakfi.org	47.430
	Farkyaratanlar.org	141.959
	Dipnot.tv	158.102
	Ziyaret Toplam	347.491
Video İzleme	CNNTürk Video İzleme	50.280
	Farkyaratanlar.org	182.194
	Hürriyet.com.tr ve radikal.com.tr	221.674
	Sosyal Medya (Youtube ve Facebook)	397.263
	HurriyetaDailynews	581.045
	Video İzleme Toplam	1.432.456
GENEL TOPLAM	1.820.428	

Fark Yaratıcıların Kazanımları:

- 3. Sezon kapanışında, **Fark Yaratıcıların birbirleriyle tanışmaları, deneyimlerini ve program geliştirme önerilerini paylaşmaları ve işbirlikleri kurmaları amacıyla** 23 Mayıs 2012 tarihinde Nişantaşı Mim Otel'de bir toplantı gerçekleştirildi.
- **Yapılan etki araştırmasında Fark Yaratıcılar aşağıdaki görüşleri paylaştılar:**
  - % 100'ü programın çalışmalarına **görünürlük** kazandırdığını belirtti.
  - % 60'ı bu görünürlükte **internet ve sosyal medyanın** etkisinin olduğunu vurguladı.
  - % 55'i diğer **Fark Yaratıcılar ile iletişime geçtiğini** ifade etti.
  - % 77'si programın çalışmalarına **güvenilirlik** kazandırdığını ifade etti.
  - % 50'si kamu, sivil toplum, özel sektör ve kişiler tarafından **işbirliği** için arandığını bildirdi.
  - % 47'si çalıştığı kurumda **gönüllü ve bağış artışı** olduğunu belirtti.
  - % 55'i programdan sonra **basının ilgisinin arttığını** ifade etti.
  - % 38'i çalışmalarını **yaygınlaştırdı**.
  - % 20'si programın yaptıkları çalışmalarda **karar vericileri etkilediğini** belirtti.

Kamuoyu Üzerinde:

Programı takip eden kamuoyundan bazı görüşler aşağıdaki gibidir:

- *İşte proje, işte üretim. Bilimsel çalışma ve bilim kadınlığı budur. Toplumun kalkınmasına destek veren tüm bilim adamlarımızı ve Dr. Meral Kekeçoğlu'nu kutluyorum. Toplumun kurumsallaşma ve üretim bilincinin geliştirilmesine katkıda bulunan çalışan ve yürekli insanlara selam olsun. (hurriyet.com.tr - İhsan Şenel)*
- *Nurcan Baysal gibi idealist ve vatansever insanlara ne kadar çok ihtiyacımız var. Böyle insanların varlığını duydukça, ülkemizi ve insanlarımızı daha daha çok seviyorum. Hele böyle çok güzel işlerin kadınlarımız tarafından yapılmasından dolayı da özellikle gurur ve mutluluk duyuyorum. (hurriyet.com.tr - Adil Turan)*
- *Fark Yaratıcıları seyredenlere iyilik yapmanın bulaşmasını ve herkesi sarmasını diliyorum. Çünkü iyilik yapmak herkese iyi gelir! (farkyaratıcılar.org - Seher Arslan)*
- *İnsanlara hem iyi şeyler yapmaları için cesaret veriyorsunuz hem de fırsat yaratıyorsunuz. Bu anlamda asıl farkı sizin yarattığınızı düşünüyorum. Ben buradan izlemeye başladım ama kaçırdığım videoları da şimdi Youtube'dan bulup izliyorum tek tek, çok güzel şeyler. Tebrikler ve teşekkürler. (Facebook - Saibe Can)*

Sabancı Vakfı Üzerinde:

- Sabancı Vakfı **internet ve sosyal medya üzerinden paylaşılan bir program yapımı**, sosyal medya içerik yönetimi, banner çalışması ve dijital pazarlama **çalışmalarında deneyim sahibi oldu**.
- Sabancı Vakfı hızla gelişmekte olan **yeni medya olarak adlandırılan sosyal medya mecralarında** ve sosyal medyayı kullanan kitle arasında **marka bilinirliğinin ilk adımını atmış oldu**, toplumsal gelişmeye destek veren bir vakıf olarak bilinmesi sağlandı.
- Sabancı Vakfı'nın **herkese güven veren itibarının bazen bir çalışmada kilit bir rol oynadığı ve o kişilere hibe, kapasite artırımı** gibi desteklerden daha önemli geldiği deneyimlendi.
- Sabancı Vakfı bu projede sivil toplum ve medya arasında aracı görevi üstlendi. Böylece **sivil toplum medya iletişimi için bir model** oluşturuldu.
- New York temelli sivil toplum kuruluşu **Synergos**'un Ürdün'de düzenlenen **Arap Dünyası Sosyal Yenilikçiler Programı** yıllık deneyim paylaşım toplantısına Sabancı Vakfı, Fark Yaratıcılar ekibi de katıldı.
- **Fransız sivil toplum kuruluşu** "New CITYzens"ın hayata geçirdiği "Yeni Şehirliler" projesinde Sabancı Vakfı'nın "Fark Yaratıcıları" da yer aldı. Dünyanın 15 şehrinde toplumsal **sorunlar için çözüm üreten 40 proje** arasında Türkiye'den de **Melek Erman Köni, Selim Çavuş ve Tarlabası Toplum Merkezi** yer aldı.